

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL UAB „A“ SKUNDO**

2026 m. birželio d. Nr. S-2026/ (7-2026/87)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, narių Gvidos Ivanauskienės, Kristinos Jakštienės, Raimondos Juodkaitės (pranešėja), Jurgitos Narkevičiūtės, išnagrinėjo uždarnosios akcinės bendrovės „A“ (toliau – Bendrovė) 2026-04-14 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2026-04-01 sprendimo „Grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas“ Nr. 331-268797 (toliau – Sprendimas). Komisijos 2026-05-19 posėdyje Pareiškėjos atstovai advokatai A.A. ir B.B. dalyvavo tiesiogiai, Inspekcijos atstovas C.C. – nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė:

Bendrovė prašo Komisijos panaikinti Inspekcijos Sprendimą, kuriuo atsisakyta grąžinti Bendrovei prašomą grąžinti 192 702,65 Eur pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) skirtumą.

Nurodė, kad Bendrovė įsteigta 2001 metais. Bendrovė vykdo oro transporto įrangos nuomos ir išperkamosios nuomos veiklą ir ilgai buvo pelninga įmonė, tačiau 2020 metais prasidėjo sudėtingi teisminiai ginčai su Nigerijos skrydžių bendrove B (toliau – Nigerijos bendrovė), kuri 2020-03-05 kreipėsi į teismą su ieškiniu ir prašė priteisti iš Bendrovės daugiau nei 5 mln. Eur skolos. Dėl nurodytų priežasčių Bendrovės veikla buvo sutrikdyta, teisminių ginčų eiga turėjo neigiamos įtakos Bendrovės veiklai.

Paaiškino, kad Bendrovė 2022-05-20 pagal pirkimo–pardavimo sutartį įsigijo orlaivį Bombardier CRJ200LR (toliau – Orlaivis), planuodama jį naudoti savo veikloje. Tuo metu vyko derybos su Nigerijos bendrove ir Bendrovė tikėjosi užbaigti teisinius ginčus.

Bendrovės vertinimu, nors ji PVM deklaracijose laikotarpiu nuo Orlaivio įsigijimo dienos iki jos išregistravimo iš PVM mokėtojų registro dienos pardavimų nedeklaravo, tačiau Bendrovė turi teisę į atskaitą už visą šį laikotarpį. Pažymėjo, kad Orlaivio pardavėjas (Lietuvoje registruota bendrovė PVM mokėtoja) Orlaivio pardavimo PVM deklaravo ir sumokėjo į biudžetą.

Teigė, kad mokesčių administratorius nepagrįstai ignoravo faktą, jog Bendrovė, 2022 metais įsigijusi Orlaivį, įvertinusi teisinius procesus ir jų tolesnę eigą, planavo atnaujinti veiklą. Bendrovė investavo, prisiimdama riziką, nes tikėjosi susitarti su Nigerijos bendrove ar laimėti ginčą. Pabrėžė, jog mokesčių administratorius neįrodė priešingai, t. y.

mokesčių administratorius tik deklaratyviai teigė, kad Bendrovė žinojo apie areštą, todėl tai tariamai sudaro pagrindą netenkinti jos prašymo ir negrąžinti PVM.

Bendrovė akcentavo, jog pats Orlaivio įsigijimo faktas rodo, kad Bendrovė realiai planavo vykdyti PVM apmokestinamą ekonominę veiklą ir gauti iš to pajamas, nes tokio pobūdžio ir tokio dydžio investicija į turtą (Orlaivis įsigytas už 1 050 000 JAV dolerių) neturi jokios ekonominės logikos, jeigu turtas nėra skirtas naudoti veikloje.

Skunde pažymėta, kad Bendrovė su Nigerijos bendrove bylinėjosi iki 2024 m. vidurio. Galutinis sprendimas buvo priimtas 2024-05-21, kai Lietuvos Aukščiausiasis Teismas paliko nepakeistais Lietuvos apeliacinio teismo 2023-12-14 nutartį civ. byloje Nr. e2A-697-567/2023 ir Vilniaus apygardos teismo 2023-07-10 sprendimą civ. byloje Nr. e2-940-866/2023, t. y. ieškovo Nigerijos bendrovės ieškinį patenkino ir priteisė jos naudai 4 721 432,29 Eur žalos atlyginimą bei 6 proc. dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo iš Bendrovės ir solidariai iš subsidiarių atsakovų.

Bendrovė atkreipė dėmesį į tai, kad, nepavykus susitarti su Nigerijos bendrove, skola šiai bendrovei bus padengta iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo depozitinėje sąskaitoje esančios teismo sprendimo įvykdymo užtikrinimui vieno iš solidaraus skolininkų pervestos lėšų sumos (pervesta suma 4 721 432,29 Eur). Tai reiškia, jog Bendrovei priklausantis Orlaivis nebebus areštuotas, todėl iš karto galės būti naudojamas komercinėje veikloje pagal Bendrovės verslo planą. Teigė, jog Bendrovė yra atlikusi ekonominę analizę ir yra tiksliai suprognozavusi, kokią pelną jai generuos įsigytas Orlaivis. Pažymėjo, kad net jeigu Bendrovės veikla nebus atnaujinta ir antstolis parduos Orlaivį, jis bus parduotas su PVM ir Bendrovė turės sumokėti į biudžetą pardavimo PVM. Orlaivio vertė vykdymo proceso metu buvo nustatyta turto vertintojų.

Bendrovė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) 58 straipsnio 1 dalimi, 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) nuostatomis, atsižvelgdama į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktiką bylose C-50/87, C-396/98, C-110/94, C-400/98, C-98/98, C-396/98, teigė, kad vien aplinkybė, jog Bendrovės veikla dėl susiklosčiusių teisinių kliūčių ir vykstančių teisminių ginčų nebuvo faktiškai vykdoma, taip pat tai, kad Orlaivio pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo metu Bendrovei buvo žinoma apie antstolio pradėtą vykdomąją bylą, nepaneigia Bendrovės ketinimo vykdyti ekonominę veiklą, todėl nepaneigia ir teisės į PVM atskaitą. Priešingai, visos nurodytos aplinkybės pagrindžia, kad Bendrovė, įsigydama Orlaivį už daugiau kaip 1 mln. JAV dolerių, tikėjosi jį panaudoti PVM apmokestinamoje veikloje, tačiau Orlaivis nebuvo panaudotas apmokestinamai veiklai dėl nuo Bendrovės nepriklausančių objektyvių aplinkybių. Taip pat, Bendrovės teigimu, yra akivaizdu, kad Bendrovė turi realias galimybes toliau tęsti veiklą ir savo veikloje naudoti Orlaivį bei uždirbti pajamas.

Be to, pažymėjo, jog nors Bendrovė mokesčių administratoriaus prašymu iš dalies atstatė įsigyto Orlaivio pirkimo PVM už 46 mėn. nuo išregistravimo iš PVM mokėtojų dienos, Bendrovės nuomone, ji ne tik neturėjo tikslinti likusios PVM atskaitos, tačiau, vadovaujantis ESTT išaiškinimais, turi teisę į visą PVM atskaitą, todėl tikslinti PVM atskaitos ji apskritai neturėjo.

Skunde nurodė, kad Inspekcijos Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 10 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo turiniui keliamų reikalavimų: administraciniame sprendime turi būti nurodytas sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai, taip pat VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintų įstatymų viršenybės, išsamumo, objektyvumo principų.

Teigė, kad Sprendime nurodytas vienintelis motyvas, jog Bendrovė įsigyto Orlaivio negalėjo pradėti naudoti veikloje, nes, prieš įsigydama Orlaivį, žinojo apie gautą vykdomąjį raštą ir apie būsimą įsigyto turto areštavimą. Inspekcija neatsakė, kodėl ginčo situacijoje nėra pagrindo taikyti Bendrovės nurodytos ESTT praktikos dėl teisės į PVM atskaitą.

Bendrovės vertinimu, Inspekcija neatliko tų veiksmų, kurie privalomi nagrinėjant Bendrovės prašymą, o būtent – pateikti tinkamai motyvuotą sprendimą. Inspekcijos veiksmai, kai Sprendimas priimtas neatlikus objektyvaus visų aplinkybių įvertinimo, pripažintinas pažeidžiančiu tiek VAĮ, tiek gero administravimo principą, todėl yra naikintinas kaip nepagrįstas.

Inspekcija skundžiamu Sprendimu negrąžino Bendrovei 192 702,64 Eur PVM skirtumo.

Nurodė, kad Bendrovė 2025-12-10 pateikė prašymą grąžinti 192 702,65 Eur PVM skirtumą už 2022-06-17–2022-11-30 laikotarpį (toliau – Prašymas). Siekiant nustatyti mokesčio permokos / skirtumo pagrįstumą, vadovaujantis Mokesčių mokėtojo permokos (skirtumo) ar nepagrįstai išieškotų sumų grąžinimo (įskaitymo) taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004 m. gruodžio 7 d. įsakymu VA-186 (toliau – Taisyklės), 16 punktu, Bendrovei per Mano VMI išsiųstas 2025-12-17 pranešimas Nr. (17.17-40) RES 208291, kuriame paprašyta paaiškinti, dėl kokių priežasčių Prašyme prašoma PVM skirtumą grąžinti į D.D. banko sąskaitą, taip pat pateikti paaiškinimą apie Bendrovės vykdytą PVM apmokestinamą veiklą, veiklos finansavimo šaltinius ir kaip laikotarpiu nuo 2022-06-01 iki 2022-11-30 įsigytos prekės ir paslaugos buvo naudojamos Bendrovės PVM apmokestinamoje veikloje. Be to, nurodyta, kad Bendrovė nuo 2023-07-17 išregistruota iš PVM mokėtojų, todėl jai priminta, kad išregistruojamo iš PVM mokėtojų PVM deklaracijoje PVMĮ 69 straipsnio nustatyta tvarka turėjo patikslinti PVM atskaitą ir į biudžetą grąžinti į PVM atskaitą įtrauktas prekių ir (arba) paslaugų, įskaitant ilgalaikį turtą, kurios nebebus panaudotos šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, pirkimo ir (arba) importo PVM sumas. Taip pat Bendrovės paprašyta informuoti, ar nereikėjo išregistruojamo iš PVM mokėtojų PVM deklaracijoje atstatyti ilgalaikio turto, prekių ir paslaugų įsigijimo PVM, o jeigu reikėjo – paprašyta patikslinti PVM deklaraciją ir pateikti ilgalaikio turto ir prekių likučių žiniaraščius 2023-07-17 dienai.

Bendrovė 2026-01-09 pateikė atsakymą, kuriame nurodė, jog „Įmonė įsigijo orlaivį, kurį planavo naudoti veikloje, tačiau 2022-06-20 antstolis E.E. pagal Vilniaus apygardos teismo vykdomąjį raštą Nr. e2-851-275/2021 uždėjo areštą, todėl naudoti orlaivį įmonės veikloje nebuvo galimybių. Orlaivis iki šiol išlieka areštuotas“. Bendrovė 2026-01-23 patikslino išregistruojamo iš PVM mokėtojų ar likviduojamo asmens paskutinio mokestinio laikotarpio deklaraciją, kurioje atskaitomą PVM sumažino 158 554 Eur (atstatė įsigyto orlaivio pirkimo PVM už 46 mėn. nuo išregistravimo iš PVM mokėtojų dienos, kuris nebebus panaudotas PVM apmokestinamai veiklai).

Inspekcija, įvertinusi gautą informaciją, 2026-02-02 raštu Nr. (17.17-40) RES-22871 paprašė Bendrovės pateikti pagal PVM sąskaitą faktūrą B05 Nr. 22067 įsigyto Orlaivio apmokėjimo dokumentus ir paaiškinti, kaip įsigytas Orlaivis apskaitytas Bendrovės apskaitos registruose. Atsakydama į šį raštą, Bendrovė 2026-02-03 pateikė paaiškinimą, kuriame nurodė, jog Orlaivis apskaitos registruose apskaitytas kaip ilgalaikis turtas ir už jį nėra atsiskaityta bei pateikė ilgalaikio turto apskaitos kortelę ir skolų suderinimo aktą su UAB „C“, iš kurios buvo įsigytas Orlaivis.

Mokesčių administratorius, įvertinęs gautą informaciją, 2026-02-13 raštu Nr. (17.17-40) RES-30208 paprašė Bendrovės paaiškinti, koku pagrindu Orlaiviui uždėtas areštas ir pateikti Vilniaus apygardos teismo vykdomąjį raštą Nr. e2-851-275/2021. Bendrovė 2026-02-13 raštu Nr. (17.17-40) GES-136030 pateikė prašomą dokumentą. Įvertinusi gautą

dokumentą, Inspekcija išsiuntė Bendrovei dar vieną 2026-02-24 raštą Nr. (17.17-40) RES-35721, kuriame Bendrovė pakartotinai informuota, kad, vadovaujantis PVMĮ 58 straipsnio 1 dalimi, PVM mokėtojas turi teisę įtraukti į PVM atskaitą pirkimo ir (arba) importo PVM už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, jei šios prekės ir (arba) paslaugos skirtos naudoti tokiai šio PVM mokėtojo veiklai kaip PVM apmokestinamam prekių tiekimui ir (arba) paslaugų tiekimui. Pagal Bendrovės per Mano VMI 2026-01-09, 2026-01-30, 2026-02-03 ir 2026-02-13 pateiktus dokumentus ir informaciją, Bendrovė negalėjo vykdyti veiklos, nes pagal pateiktą 2022-06-20 turto arešto aktą Bendrovės 2022-06-08 įsigytas Orlaivis, kurį ketino naudoti PVM apmokestinamoje veikloje, buvo areštuotas. Pateiktame turto arešto akte nurodyta, kad Bendrovė vykdomąjį dokumentą Nr. 0032/22/00707 gavo 2022-04-28, t. y. dar prieš įsigydamą Orlaivį. Bendrovė PVM deklaracijose laikotarpiu nuo 2022-06-17 iki 2023-07-17 pardavimų nedeklaravo. Bendrovė 2026-01-23 patikslino 2023-07-01–2023-07-17 išregistruojamo iš PVM mokėtojų ar likviduojamo asmens paskutinio mokestinio laikotarpio PVM deklaraciją ir atstatė 158 554 Eur atskaityto Orlaivio pirkimo PVM.

Minėtame rašte Inspekcija, atsižvelgdama į tai, kad Bendrovė galimai žinojo apie būsimą turto areštą dėl 2022-04-28 gauto vykdomojo rašto, PVM deklaracijose laikotarpiu nuo 2022-06-17 iki 2023-07-17 pardavimų nedeklaravo ir nuo 2022-06-20 negali vykdyti veiklos dėl areštuoto Orlaivio, kurio ir nepradėjo naudoti PVM apmokestinamoje veikloje, paprašė iki 2026-02-27 patikslinti 2023-07-01–2023-07-17 išregistruojamo iš PVM mokėtojų ar likviduojamo asmens paskutinio mokestinio laikotarpio PVM deklaraciją (forma FR0600) ir PVMĮ 69 straipsnyje nustatyta tvarka, patikslinti likusią PVM atskaitą ir į biudžetą grąžinti į PVM atskaitą įtrauktas prekių ir (arba) paslaugų, įskaitant ilgalaikį turtą, kurios nebebus panaudotos šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nurodytai veiklai, pirkimo ir (arba) importo PVM sumas, arba pateikti paaiškinimą, jei PVM atskaita nebus tikslinama.

Bendrovė 2026-03-12 raštu Nr. (17.17-40) GES-214002 informavo mokesčių administratorių, kad „Bendrovės nuomone, pagrindo tikslinti likusią PVM atskaitą nėra, todėl ji neturi teikti patikslintos 2023-07-01–2023-07-17 išregistruojamo iš PVM mokėtojų ar likviduojamo asmens paskutinio mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos“.

Inspekcija pažymėjo, kad Bendrovė iki 2026-03-12 nepatikslino 2023-07-01–2023-07-17 išregistruojamo iš PVM mokėtojų ar likviduojamo asmens paskutinio mokestinio laikotarpio PVM deklaracijos (forma FR0600).

Nurodė, kad Bendrovei negrąžinamas 192 702,65 Eur PVM skirtumas:

1. Vadovaujantis Taisyklių 8.1.1 papunktyje nustatyta tvarka, 2022-06-17–2022-06-30 laikotarpio 162 601 Eur PVM skirtumas įskaitytas PVM prievolėms, deklaruotoms 2026-01-23 patikslintoje PVM deklaracijoje (forma FR0600) už 2023-07-01–2023-07-17 laikotarpį, ir 2026-01-19, 2026-02-04, 2026-02-06 pateiktas pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino pridėtinės vertės mokesčio apyskaitas (forma FR0608) už 2025-01-01–2025-01-31, 2025-08-01–2025-08-31 ir 2025-12-01–2025-12-31 laikotarpius, padengti.

2. Vadovaujantis pateiktais dokumentais ir informacija, Bendrovė įsigyto Orlaivio negalėjo pradėti naudoti veikloje. Bendrovė, prieš įsigydamą Orlaivį, žinojo apie gautą vykdomąjį raštą ir apie būsimą įsigyto turto areštavimą, todėl atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė iki 2026-03-12 nepatikslino likusios Orlaivio pirkimo PVM atskaitos (nuo Orlaivio įsigijimo dienos iki išregistravimo iš PVM mokėtojų dienos) ir paslaugų, susijusių su Orlaivio saugojimu, parkavimu, pirkimo PVM atskaitos, vadovaujantis PVMĮ 58 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 87 straipsnio 6 dalimi bei Taisyklių 15 ir 16 punktų nuostatomis, Bendrovei negrąžinamas 30 091,65 Eur PVM skirtumas.

3. Inspekcijos administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų ir (ar) kitų įmokų, privalomų sumokėti į Inspekcijos biudžeto pajamų surenkamąsias sąskaitas, 2026-03-30 apskaitoje nėra 10 Eur PVM permokos (skirtumo) už 2022-06-17–2022-11-30 laikotarpį.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Bendrovės skundas tenkintinas iš dalies, Inspekcijos Sprendimas naikintinas ir Bendrovės Prašymas perduotinas Inspekcijai nagrinėti iš naujo.

Nagrinėjamoje byloje ginčas kilęs dėl Inspekcijos Sprendimo atsisakyti grąžinti Bendrovei Prašyme nurodytą 192 702,65 Eur PVM sumą už atitinkamus 2022 m. laikotarpius teisėtumo ir pagrįstumo.

Inspekcija Sprendimo negrąžinti (neįskaityti) 192 702,65 Eur sumos priežastimi ir teisiniu pagrindu nurodė „Kitos priežastys“. Sprendime negrąžinti (neįskaityti) dalies ar visos prašomos sumos nurodyti papildomi tokio sprendimo priėmimo motyvai: 1) 2022-06-17–2022-06-30 laikotarpio 162 601 Eur PVM skirtumas įskaitytas Bendrovės PVM prievolėms, deklaruotoms 2026-01-23 patikslintoje PVM deklaracijoje už 2023-07-01–2023-07-17 laikotarpį ir pagal 2026-01-19, 2026-02-04, 2026-02-06 pateiktas pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino pridėtinės vertės mokesčio apyskaitas už 2025-01-01–2025-01-31, 2025-08-01–2025-08-31 ir 2025-12-01–2025-12-31 laikotarpius, padengti; 2) Bendrovei negrąžinamas 30 091,65 Eur PVM skirtumas, nes Bendrovė iki 2026-03-12 nepatiksino likusios Orlaivio pirkimo PVM atskaitos (nuo Orlaivio įsigijimo dienos iki Bendrovės išregistravimo iš PVM mokėtojų dienos) ir paslaugų, susijusių su Orlaivio saugojimu, parkavimu, pirkimo PVM atskaitos; 3) 2026-03-30 apskaitoje nėra 10 Eur PVM permokos (skirtumo) už 2022-06-17–2022-11-30 laikotarpį.

Bendrovė skunde Komisijai nurodė ir Bendrovės atstovai posėdžio Komisijoje metu akcentavo, kad Bendrovė turi teisę į PVM atskaitą nuo Orlaivio įsigijimo dienos (2022-05-20) iki jos išregistravimo iš PVM mokėtojų registro dienos (2023-07-17), nes Bendrovė, įsigydama Orlaivį už daugiau kaip 1 mln. JAV dolerių, tikėjosi jį panaudoti PVM apmokestinamoje veikloje. Tačiau Orlaivis nebuvo panaudotas apmokestinamoje veikloje dėl nuo Bendrovės nepriklausančių objektyvių aplinkybių, kurios, Bendrovės vertinimu, nepaneigia jos ketinimo vykdyti ekonominę veiklą.

Mokesčių ir įmokų permokų (skirtumo) grąžinimo klausimus reglamentuoja MAĮ bei su jo įgyvendinimu susiję kiti teisės aktai.

Mokesčio permoka yra laikoma mokesčių mokėtojo sumokėta per didelė mokesčio suma (MAĮ 2 straipsnio 12 dalis); mokesčio skirtumas – mokesčių mokėtojui grąžintina (įskaitytina) iš biudžeto suma, kuri gali susidaryti mokesčio įstatymo nustatyta tvarka pildant mokesčio deklaraciją (MAĮ 2 straipsnio 13 dalis). Pagal MAĮ 87 straipsnio 1 dalį mokesčių mokėtojo permokėtos mokesčių, administruojamų Inspekcijos ir muitinės, sumos pirmiausia yra įskaitomos mokesčių mokėtojo mokėtinų kitų mokesčių, administruojamų atitinkamai Inspekcijos ir muitinės, mokestinei nepriemokai padengti atitinkamo centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka. To paties straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad mokesčių mokėtojo permokėtos mokesčių sumos, kurios lieka po permokėtų mokesčių sumų įskaitymo šio straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse nustatyta tvarka, grąžinamos mokesčių mokėtojo prašymu <...>, o 6 dalyje nustatyta, kad mokesčių administratorius turi teisę patikrinti mokesčių mokėtojo prašymo grąžinti mokesčio permoką pagrįstumą šio įstatymo nustatyta tvarka ir terminais. Jei mokesčių administratorius nustato, kad prašymo grąžinti mokesčio permoką pagrįstumui patikrinti būtini papildomi dokumentai, jis ne vėliau kaip per 10 dienų po rašytinio prašymo grąžinti mokesčio permoką gavimo dienos nurodo mokesčių mokėtojui pateikti trūkstamus dokumentus ir nustato jų pateikimo terminą. Jei dėl mokesčio permokos

grąžinimo bus atliekamas mokestinis patikrinimas, šis patikrinimas turi būti pradėtas per 5 dienas nuo šio straipsnio 7 dalyje nustatytų terminų pabaigos dienos.

Prašymo grąžinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas užpildymo, pateikimo ir atitinkamų sumų grąžinimo tvarką detalizuojančių Taisyklių 16 punkte nustatyta, kad prašymas turi būti užpildytas ir pateiktas, laikantis Taisyklėse nustatytų reikalavimų <...>. Taisyklių 15 punkte nustatyta, kad prašymui išnagrinėti ir sprendimui priimti mokesčių mokėtojas turi pateikti papildomus dokumentus ar duomenis (pvz., PVM sąskaitas faktūras, prekių pirkimo–pardavimo sutartis, teismo nutartis, mokėjimo dokumentus (mokėjimo nurodymas, mokėjimo pavedimas, debeto pavedimas, mokėjimo kvitas, atsiskaitomasis čekis), muitinės dokumentus, nepateiktas už praėjusius laikotarpius pirmines ar patikslintas mokesčių deklaracijas, valstybės (savivaldybės) institucijų (įstaigų) pažymas, kredito įstaigose laikomų piniginių lėšų sąskaitų išrašų kopijas, įgaliojimą (jo kopiją), atstovavimą patvirtinantį dokumentą (jo kopiją), paveldėjimo teisės liudijimą (jo kopiją) ir kt.), pagrindžiančius Inspekcijos administruojamų mokesčių ar baudų už administracinius nusižengimus permokos (skirtumo) susidarymą <...>, jei Inspekcijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, nagrinėjantis Prašymą, negali gauti šios informacijos iš kitų valstybės institucijų (įstaigų) informacinių sistemų elektroniniu būdu ar kitomis ryšio priemonėmis ir to pareikalauja šių Taisyklių 16 punkto nustatyta tvarka ir terminais.

Taigi, pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą mokesčių administratorius, prieš grąžindamas mokesčių mokėtojo prašomą grąžinti mokesčio permoką (skirtumą), turi įsitikinti, kad faktiškai mokesčių mokėtojo atliktų ūkinių operacijų pagrindu susidarė mokesčio permoka (skirtumas), taip pat įsitikinti, ar nėra teisinio pagrindo turimą permoką (skirtumą) įskaityti kitoms nepriemokoms padengti (MAĮ 87 straipsnio 1 dalis). Įgyvendindamas šią teisę, mokesčių administratorius gali reikalauti papildomų dokumentų (įskaitant pirminių ar patikslintų mokesčių deklaracijų), būtinų mokesčio permokos (skirtumo) realumui nustatyti, ir nurodyti mokesčių mokėtojui per nustatytą terminą pateikti trūkstamus dokumentus.

Komisija taip pat pažymi, kad mokestinių ginčų nagrinėjimo praktikoje ne kartą buvo akcentuota, jog mokesčių administratoriaus įformintiems sprendimams yra keliami ir VAĮ nustatyti reikalavimai. Šiuo atveju Inspekcijos Sprendimas turi atitikti VAĮ 10 straipsnyje įtvirtintiems viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo turiniui keliamiems reikalavimams: administraciniame sprendime turi būti nurodytas sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 dalies 5 punktas), administracinio sprendimo motyvai (5 dalies 6 punktas), taip pat ir šio įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintiems viešojo administravimo principams: įstatymų viršenybės, išsamumo, objektyvumo. Remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika¹, suformuota aiškinant iki 2021-06-30 galiojusios redakcijos VAĮ 8 straipsnio (šio straipsnio nuostatos papildytos bei perkeltos į šiuo metu galiojančios VAĮ redakcijos 10 straipsnį) nuostatas, individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus. Taip pat viešojo administravimo subjektas privalo vadovautis objektyvumo principu, kuris reiškia, kad sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti

¹ LVAT 2010-08-24 sprendimas adm. byloje Nr. A-756-450/2010, 2010-11-05 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-15/2010, 2017-04-04 nutartis adm. byloje Nr. eA-425-556/2017.

nešališki ir objektyvūs, t. y. viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos, išsiaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Šis reglamentavimas suponuoja ir tai, kad mokesčių administratorius turi konkrečiais, aiškiais ir neginčijamais įrodymais paremti savo sprendimus ir neturi būti jokių abejonių dėl sprendimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Mokesčių administratoriaus sprendimai turi būti pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o poveikio priemonės – motyvuotos, adresatas, į kurį nukreiptas tokio pobūdžio teisės aktas, turi aiškiai suprasti, kodėl priimamas toks sprendimas, jam turi būti žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai².

Paminėtina ir tai, kad Inspekcija, būdama viešojo administravimo subjektu, privalo vadovautis ir bendraisiais viešojo administravimo principais. VAĮ 3 straipsnio 5 punkte yra įtvirtintas išsamumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. VAĮ 3 straipsnio 9 punkte įtvirtintas objektyvumo principas, reiškiantis, jog administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.

Komisija pažymi, kad sprendžiant klausimą, ar atitinkamas individualus administracinis aktas atitinka VAĮ reikalavimus, kiekvienu konkrečiu atveju būtina įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti atitinkamų visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą³.

LVAT, aiškindamas MAĮ 32 straipsnio, nustatančio mokesčių administratoriaus pareigas, nuostatas, yra konstatavęs⁴, kad mokesčių administratoriaus veikla privalo griežtai atitikti įstatymų reikalavimus, būti pagrįsta teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, tiesiogiai susieta su įstatymų pavestų funkcijų ir uždavinių įgyvendinimu. Tik tokia mokesčio administratoriaus veikla laikytina teisėta. Pažymėtina, kad tinkamas motyvavimas apima ne tik tinkamą teisinio pagrindo nurodymą ir taikymą, bet ir reikalavimą priimame teisės akte nurodyti pagrindinius faktus. Taip pat teismas ne kartą akcentavo, kad esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti.

Nuosekliai formuojamoje administracinių teismų jurisprudencijoje pripažįstama, kad viešojo administravimo subjektui tenkanti pareiga motyvuoti savo priimamus sprendimus negali būti perkelta teisingumą vykdančiai institucijai; viešojo administravimo subjektas, kilus administraciniam ginčui dėl jo priimto individualaus administracinio akto, ginčo nagrinėjimo metu negali nurodyti naujų akto motyvų, jų papildyti ar pakeisti tais, kurie

² LVAT 2013-07-24 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1674/2013, 2016-04-26 nutartis adm. byloje Nr. A-379-261/2016.

³ LVAT 2020-02-19 nutartis adm. byloje Nr. A-275-822/2020.

⁴ 2005-06-08 sprendimas adm. byloje Nr. A-04-685/05, 2007-02-09 sprendimas adm. byloje Nr. A-180-127-07, 2011-06-27 išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas adm. byloje Nr. A-556-1105-11, publikuotas „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 21, 2011 m., 2012-07-20 sprendimas adm. byloje A-520-2294-12, 2012-08-03 nutartis adm. byloje Nr. A-444-2366-12, 2015-02-18 nutartis adm. byloje Nr. A-398-442/20152020-02-12 nutartis adm. byloje Nr. A-486-575/2020.

nurodyti pačiame akte⁵. Toks vertinimas grindžiamas tuo, kad priešingu atveju būtų pažeista pareiškėjo teisė į gynybą – asmuo netektų galimybės susipažinti su tikraisiais administracinio sprendimo motyvais ir juos veiksmingai ginčyti, o teismas perimtų viešojo administravimo subjektui priskirtą funkciją suformuluoti administracinio sprendimo teisinį pagrindą.

Komisija, įvertinusi skundžiamą Inspekcijos Sprendimą ir jame nurodytas aplinkybes paminėtų VAĮ ir MAĮ nuostatų kontekste, konstatuoja, kad, priimdama Sprendimą, Inspekcija nesilaikė aptartų VAĮ ir MAĮ įtvirtintų nuostatų, nenuosekliai vertino kilusiame ginče nustatytas faktines aplinkybes, neatsakė į Bendrovės 2026-03-10 paaiškinime Nr. 2026/03/10-1 pateiktus argumentus dėl Bendrovės teisės į PVM atskaitą, remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika.

Visų pirma, ginčijamas Sprendimo turinys struktūriniu prasme išdėstytas netolygiai. Galimybė identifikuoti teisinį santykį, dėl kurio yra priimtas šis Sprendimas, yra apsunkinta. Kaip minėta pirmiau, Sprendimo negrąžinti (neįskaityti) 192 702,65 Eur sumos priežastimi ir teisiniu pagrindu nurodyta – „Kitos priežastys“, t. y. visiškai neaiškus nei faktinis, nei teisinis Sprendimo pagrindas. Tik kaip papildomi Sprendimo negrąžinti (neįskaityti) dalies ar visos prašomos sumos motyvai nurodyta, kuo vadovaujantis ir kodėl Bendrovei negrąžinamas 192 702,65 Eur PVM skirtumas.

Antra, iš skundžiamo Sprendimo turinio ir Inspekcijos pateiktos Komisijai bylos medžiagos nėra aišku, ar Bendrovės prašoma grąžinti suma fiksuota kaip permoka / skirtumas mokesčių apskaitos informacinėje sistemoje, kas sudaro prašomą grąžinti sumą. Taip pat visiškai neaišku, kas sudaro Inspekcijos įskaitytą 2022-06-17–2022-06-30 laikotarpio 162 601 Eur PVM skirtumą, kam jis buvo įskaitytas, t. y. kas sudaro Sprendimo papildomuose motyvuose paminėtas Bendrovės deklaruotas PVM prievoles.

Trečia, vertinant papildomus Sprendimo negrąžinti (neįskaityti) dalies ar visos prašomos sumos motyvus, matyti, kad Inspekcijos veikimas yra prieštaringas ir nenuoseklus. Mokesčių administratorius dalį iš Prašyme nurodyto 2022 metais susidariusio PVM skirtumo – 162 601 Eur – įskaitė Bendrovės deklaruotoms PVM prievolėms padengti, o kitos dalies prašomo grąžinti PVM skirtumo – 30 091,64 Eur – už 2022 metus Bendrovei negrąžino, teigdamas, kad Bendrovė, žinodama, jog negalės naudoti Orlaivio veikloje, nepatiksino Orlaivio pirkimo PVM atskaitos ir paslaugų, susijusių su Orlaivio saugojimu, parkavimu, pirkimo PVM atskaitos. Inspekcijos vertinimu, Bendrovė dėl 2022-04-28 gauto vykdomojo rašto galimai žinojo apie būsimą turto areštą, PVM deklaracijose laikotarpiu nuo 2022-06-17 iki 2023-07-17 pardavimų nedeklaravo ir nuo 2022-06-20 negali vykdyti veiklos dėl areštuoto Orlaivio, kurio ir ne pradėjo naudoti PVM apmokestinamoje veikloje. Taigi, viena vertus, kaip jau minėta, Inspekcija pripažįsta Bendrovės 2022 metais susidariusį PVM skirtumą, nes dalis skirtumo įskaityta kitai Bendrovės prievolei, kas suponuoja tvirtinimą, kad iš esmės Inspekcija pripažįsta Bendrovės teisę į pirkimo PVM atskaitą nuo Orlaivio įsigijimo iki Bendrovės išregistravimo iš PVM mokėtojų registro dienos, kita vertus, dalies PVM skirtumo už 2022 metus negrąžina, nes Bendrovė nepatiksino PVM atskaitos. Komisija pažymi, kad tikslinimo prievolė po prekių ir (arba) paslaugų įsigijimo paprastai kyla pripažinus teisę į pirminę PVM atskaitą prekių ir (arba) paslaugų įsigijimo momentu. Tačiau iš mokesčių administratoriaus pirmiau aprašytų prieštaringų veiksmų negalima identifikuoti tikrojo atsisakymo grąžinti PVM skirtumą teisinio pagrindo bei reikalavimo tikslinti atskaitą.

Komisija, įvertinusi skundžiamo Inspekcijos Sprendimo prieštaringumą ir nenuoseklumą, nustačiusi Sprendimo motyvavimo trūkumus, dėl kurių Komisija negali priimti sprendimo iš esmės, t. y. Komisija negali spręsti bei pasisakyti apie visas su

⁵ 2018-11-09 sprendimas adm. byloje Nr. A-1555-662/2018, 2015-03-31 nutartis adm. byloje Nr. A-1536-662/2015, 2016-02-02 nutartis adm. byloje Nr. A-313-146/2016, 2026-05-20 sprendimas adm byloje Nr. eA-165-968/2026.

mokestiniu ginču (PVM skirtumo grąžinimu) susijusias aplinkybes ir faktus bei atsisakymo grąžinti PVM skirtumą motyvus, taip pat teismų praktikos nuostatas⁶ dėl to, kad pagrindas pakartotinai nagrinėti skundą, prašymą ar atlikti pakartotinį patikrinimą yra tais atvejais, kai būtina naujai atlikti tam tikrus mokesčių administratoriaus kompetencijai priskirtus objektyvius veiksmus, susijusius su teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios trukdo priimti teisėtą ir pagrįstą sprendimą dėl kilusio mokestinio ginčo, pašalinimu (pvz., iš naujo pakartoti tam tikras administracines procedūras, surinkti papildomus įrodymus, ištirti nenagrinėtas faktines aplinkybes, įrodymus ir pan.); jog siekiant išvengti skirtingo faktinių aplinkybių interpretavimo, dėl ko mokesčių administratorius neturėtų teisės dėl šių aplinkybių inicijuoti teisminį ginčą, remiantis MAĮ 159 straipsnio 2 dalies nuostatomis, atsižvelgdama į tai, kad mokesčių administratoriaus pozicija dėl Bendrovės prašomo grąžinti PVM skirtumo yra nenuosekli, nemotyvuota ir objektyviai nelaikytina pagrįsta, bei remdamasi MAĮ 155 straipsnio 4 dalies 5 punkte įtvirtinta Komisijos teise mokesčių mokėtojo skundą perduoti Inspekcijai nagrinėti iš naujo, konstatuoja, jog dėl nurodytų priežasčių Inspekcijos Sprendimas yra naikintinas, o Bendrovės Prašymas perduodamas centriniam mokesčių administratoriui nagrinėti iš naujo. Inspekcija, iš naujo nagrinėdama Bendrovės Prašymą, turėtų atsižvelgti į šiame sprendime išdėstytus argumentus ir, priimdama naują sprendimą, turėtų suformuoti vieningą, nuoseklią ir motyvuotą poziciją dėl Bendrovės teisės į PVM skirtumo grąžinimą, t. y. pasisakyti, ar Bendrovės teisė į 192 702,65 Eur už 2022 metų atitinkamus laikotarpius yra pagrįsta ar ne.

Paminėtina, kad kaip ne kartą yra pažymėjęs LVAT formuojamoje teismų praktikoje, nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas⁷. Papildomai pažymėtina, jog mokesčių administratorius turi užtikrinti, kad naujai priimtas sprendimas atitiktų VAĮ 10 straipsnyje įtvirtintus bendruosius individualaus administracinio akto turiniui keliamus reikalavimus. Primintina ir tai, kad LVAT praktikoje⁸ yra konstatuota, jog teismo sprendimas, kuriuo buvo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, kad jame nėra aiškūs jo priėmimo motyvai, nereiškia, jog viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokį sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 2 ir 5 punktais, n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026-04-01 sprendimą „Grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) ar nepagrįstai išieškotas sumas“ Nr. 331-268797 ir uždarnosios akcinės bendrovės „A“ 2025-12-10 prašymą grąžinti (įskaityti) permoką (skirtumą) Nr. (17.16-40) GES-1074028 perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nagrinėti iš naujo.

⁶ LVAT 2008-02-14 nutartis adm. byloje Nr. A-438-163/2008, 2009-05-04 nutartis adm. byloje Nr. A-438-563/2009, 2011-11-14 sprendimas adm. byloje Nr. A-556-2765/2011, 2016-10-25 nutartis adm. byloje Nr. eA-3127-575/2016.

⁷ 2017-01-17 nutartis adm. byla Nr. A-1067-575/2017, 2026-04-15 nutartis adm. byloje Nr. eA-1803-662/2026.

⁸ 2014-01-08 nutartis adm. byloje Nr. A-602-2008/2013, 2014-02-04 nutartis adm. byloje Nr. A-602-120/2014, 2021-12-29 nutartis adm. byloje Nr. eA-3052-624/2021.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas.

Komisijos pirmininkė

Vilma Vildžiūnaitė

Komisijos narė

Gvida Ivanauskienė

Komisijos narė

Kristina Jakštienė

Komisijos narė

Raimonda Juodkaitė

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė